

КОЖОКАР Марина

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
<https://orcid.org/0000-0003-1658-3549>
m.kozhokar@chnu.edu.ua

ШЕВЧУК Ганна

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
<https://orcid.org/0009-0003-2855-3600>
shevchuk.hanna@chnu.edu.ua

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

У статті досліджено вплив фізичного виховання на формування лідерських якостей студентів. Обґрунтовано, що фізична культура є важливим чинником розвитку особистості, сприяє формуванню ініціативності, відповідальності, витривалості та здатності до ефективної комунікації. Акцентовано увагу на тому, що процес фізичного виховання створює умови для розвитку організаторських здібностей, прийняття рішень у нестандартних ситуаціях та ефективної взаємодії в команді.

Висвітлено сучасні підходи до фізичного виховання у закладах вищої освіти, які спрямовані на активізацію лідерських якостей студентів. Зокрема, розглянуто роль командних видів спорту, змагальної діяльності, тренінгів з розвитку психологічної стійкості та комплексних програм фізичної підготовки. Проаналізовано методи, що сприяють становленню лідерства, серед яких індивідуалізація фізичних навантажень, розвиток самоконтролю та вольових якостей, стимулювання до самостійного прийняття рішень у процесі тренувальної та змагальної діяльності. Доведено, що впровадження ефективних методик фізичного виховання сприяє гармонійному розвитку студентів, покращенню їх фізичної та психоемоційної підготовленості, підвищенню рівня мотивації до активного способу життя. Узагальнено, що формування лідерських якостей за допомогою фізичної культури можливе за умови систематичної практики, створення відповідного освітнього середовища та цілеспрямованого педагогічного впливу.

Ключові слова: фізичне виховання, лідерські якості, студентська молодь, заклади вищої освіти, фізична культура, особистісний розвиток.

[https://doi.org/10.31891/pcs.2025.1\(1\).12](https://doi.org/10.31891/pcs.2025.1(1).12)

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасне суспільство потребує ініціативних, відповідальних та рішучих особистостей, здатних приймати самостійні рішення, ефективно працювати в команді й вести за собою інших. Лідерство є однією з ключових компетентностей, що забезпечує успішну соціальну адаптацію та професійний розвиток людини. Важливу роль у формуванні лідерських якостей відіграє фізична культура, яка сприяє розвитку сили волі, дисциплінованості, витривалості та вміння долати труднощі.

Фізична активність та спортивні ігри створюють сприятливі умови для прояву лідерських рис, таких як відповідальність, ініціативність, стратегічне мислення, взаємодія з командою та здатність до прийняття рішень у стресових ситуаціях. Командні види спорту особливо ефективно сприяють розвитку комунікативних навичок,

довіри та мотивації до досягнення спільної мети.

Окрім цього, фізична культура формує характер, зміцнює психоемоційну стійкість і допомагає подолати страхи та невпевненість у собі, що є важливими складовими успішного лідера. Регулярні заняття спортом розвивають наполегливість, витривалість та здатність до самоконтролю, що необхідні для ефективного керівництва та управління.

Таким чином, фізична культура є не лише засобом підтримання здоров'я, а й важливим інструментом виховання сильних, вольових особистостей, здатних проявляти лідерські якості в різних сферах життя. Саме тому дослідження взаємозв'язку між фізичною активністю та розвитком лідерських якостей є актуальним та має значний практичний потенціал для системи освіти, спорту та професійного становлення особистості.

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідники відзначають, що фізична культура є важливим чинником розвитку особистості, адже сприяє формуванню самодисципліни, відповідальності, витривалості, цілеспрямованості та вміння працювати в команді. Проблеми формування лідерських якостей особистості присвячені дослідження таких вітчизняних (Д. Алфімов, О. Косенчук, А. Семенов, Г. Тітова, В. Ягоднікова) та зарубіжних (Д. Лорі, Дж. Піке) науковців. Аналіз останніх досліджень щодо формування лідерських якостей особистості студента засобами фізичного виховання свідчить про зростаючу увагу науковців до цієї проблематики.

У сучасних наукових працях (В. Круцевич, Л. Лубков, О. Долинний та ін.) підкреслюється, що лідерські якості студентів можна ефективно розвивати через впровадження спеціально розроблених програм фізичного виховання, які включають елементи командних ігор, тренувань, спортивних змагань і психологічної підготовки. Дослідження свідчать, що активна участь у фізкультурно-спортивній діяльності сприяє соціалізації молоді, розширенню їхнього кола спілкування, зміцненню навичок управління і відповідальності, що є основою лідерства.

3. ВИДІЛЕНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ, ЯКІ НЕ БУЛИ ВИРІШЕНІ РАНІШЕ

Формування лідерських якостей особистості є одним із ключових завдань сучасної освіти та суспільного розвитку. Уміння приймати відповідальні рішення, працювати в команді, організовувати процеси та мотивувати інших є необхідними складовими успішної соціальної та професійної діяльності. Водночас, у сучасному світі, де зростають вимоги до особистісного розвитку, важливим завданням стає пошук ефективних методів формування лідерських якостей, зокрема через фізичну культуру.

Фізична активність та спортивна діяльність у закладах вищої освіти створюють унікальні умови для розвитку таких важливих рис, як дисциплінованість, рішучість, стресостійкість, цілеспрямованість та комунікативні навички. Однак, наукові дослідження вказують на необхідність удосконалення методичних підходів до розвитку лідерства засобами фізичної

культури, враховуючи вікові, психологічні та соціальні особливості особистості.

З огляду на це, постає низка важливих наукових та практичних завдань, серед яких:

- визначення ефективних методик формування лідерських якостей у процесі занять фізичною культурою у закладах вищої освіти;

- інтеграція лідерських практик у спортивні тренування та освітній процес закладів вищої освіти;

- дослідження впливу фізичної активності на розвиток соціальних та комунікативних навичок.

Отож, дослідження проблеми формування лідерських якостей особистості засобами фізичної культури у закладах вищої освіти є актуальним як у науковому, так і в практичному аспектах, адже воно сприяє підготовці активних, ініціативних та соціально відповідальних громадян.

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті – є аналіз впливу фізичного виховання на формування лідерських якостей особистості студента та дослідження ефективних методів формування зазначеного феномену засобами фізичної культури у закладах вищої освіти.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБҐРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Фізична культура студентів є невід'ємною частиною вищої освіти, яка забезпечує цілісний вплив різноманітних форм, засобів і методів на особистість майбутнього фахівця, сприяючи формуванню його професійної компетентності. Регулярні заняття фізичною культурою і спортом у закладах вищої освіти сприяють вирішенню численних завдань виховання студентської молоді, зокрема лідерів студентських колективів. У цьому контексті особливого значення набуває формування правильного розуміння суспільної ролі фізичної культури та спорту. Завдяки систематичним оздоровчо-тренувальним заняттям і активній участі у фізкультурно-спортивних заходах ці види діяльності стають невід'ємною частиною студентського життя, перетворюючись на важливу соціальну потребу та сприяючи розвитку стійких спортивних інтересів.

На думку Д. Алфімова, «... в суспільстві сталого розвитку виховання лідерських якостей особистості стає головним стратегічним ресурсом, джерелом сили та процвітання» [1, с. 46].

О. Bloshenko, спираючись на визначення соціальної психології, характеризує лідера як: «1) члена групи, за яким вона визнає право приймати остаточні рішення; 2) індивіда, який наділений найбільшим ціннісним потенціалом у групі; 3) суб'єкта, який відіграє центральну роль в організації діяльності групи; 4) особу, яка має певний вплив на окремих членів групи та на групу в цілому, регулює в ній стосунки [2, с. 67].

Лідер – це людина, яка здатна впливати на інших, надихати, мотивувати й вести команду до спільної мети. Основні характеристики лідера включають:

✓ Цілеспрямованість – чітке бачення мети та здатність рухатися до її досягнення, незважаючи на труднощі.

✓ Комунікативні навички – вміння ефективно передавати інформацію, слухати та взаємодіяти з людьми.

✓ Відповідальність – здатність брати на себе зобов'язання та приймати рішення, нести за них відповідальність.

✓ Ініціативність – прагнення до змін, активний пошук нових можливостей та рішень.

✓ Організаторські здібності – вміння планувати, координувати та розподіляти завдання в колективі.

✓ Рішучість – готовність діяти в умовах невизначеності та швидко приймати рішення.

✓ Гнучкість та адаптивність – здатність пристосовуватися до змін, мислити критично та знаходити оптимальні рішення.

✓ Вміння працювати в команді – підтримка інших, врахування інтересів колективу, створення дружньої атмосфери.

✓ Харизма – здатність надихати, викликати довіру та захоплення у оточуючих.

✓ Самоорганізація та дисципліна – ефективне управління власним часом і ресурсами для досягнення поставлених цілей [6, с. 67-71].

Справжній лідер поєднує в собі ці характеристики, розвиває їх у процесі особистісного та професійного зростання, що дозволяє йому бути успішним у будь-якій сфері діяльності.

Фізична культура і спорт є важливою суспільною сферою, що тісно взаємопов'язана з економічним розвитком, культурою, суспільно-політичним устроєм, охороною здоров'я та вихованням особистості. У сучасному суспільстві однією з ключових задач є створення умов для гармонійного розвитку людини, яка поєднує духовне багатство, моральну чистоту та фізичну досконалість. Регулярні заняття фізичною культурою і спортом сприяють не лише формуванню рухових навичок і фізичних якостей, а й розвитку психологічних характеристик особистості. При цьому, на думку І. Дудник, основним інструментом фізичної культури є діяльність, заснована на виконанні фізичних вправ [3, с. 52].

Заняття фізичною культурою сприяють формуванню лідерських якостей особистості завдяки комплексному впливу на фізичний, емоційний і соціальний розвиток людини. Основними механізмами цього процесу є:

1. Розвиток відповідальності – регулярні тренування та спортивні змагання вимагають самодисципліни, уміння планувати час і виконувати поставлені завдання, що формує відповідальність за свої дії.

2. Вміння працювати в команді – командні види спорту допомагають розвивати комунікативні навички, вчать взаємодіяти, підтримувати інших і мотивувати команду до успіху.

3. Рішучість і стресостійкість – спортивні навантаження та змагальні ситуації вчать долати труднощі, швидко ухвалювати рішення в екстремальних умовах і зберігати самоконтроль.

4. Цілеспрямованість і наполегливість – досягнення спортивних результатів вимагає систематичної праці, що допомагає виробити звичку досягати поставлених цілей у різних сферах життя.

5. Розвиток організаторських здібностей – студенти, які беруть активну участь у спортивних заходах, часто виступають ініціаторами тренувань, капітанами команд, що сприяє формуванню лідерських якостей.

6. Підвищення впевненості в собі – успіхи у спорті зміцнюють віру у власні сили, що є важливою складовою лідерського потенціалу.

7. Формування етичних норм і чесної конкуренції – спортивна діяльність розвиває почуття справедливості, повагу до суперників

та дотримання правил, що є важливими рисами відповідального лідера [7].

Формування лідерських якостей особистості засобами фізичної культури є багатогранним процесом, який включає розвиток фізичних, психологічних та соціальних аспектів особистості. Фізична культура не лише сприяє зміцненню здоров'я, а й відіграє важливу роль у вихованні вольових рис характеру, необхідних для лідерства. Регулярні заняття спортом формують у людини відповідальність, самодисципліну та організованість, оскільки успіх у фізичній діяльності вимагає систематичної праці, планування та подолання труднощів.

Одним із ключових чинників розвитку лідерських якостей є змагальний характер спортивної діяльності. Учасники спортивних заходів та тренувань постійно стикаються з необхідністю прийняття рішень у стресових ситуаціях, що сприяє розвитку швидкого мислення, самоконтролю та стресостійкості. Спорт також вчить долати невдачі, аналізувати свої помилки та рухатися вперед, що є важливими навичками для майбутнього лідера.

Командні види спорту особливо ефективно у розвитку навичок комунікації, співпраці та взаємної підтримки. Лідер у команді має не лише демонструвати особистий приклад, а й вміти мотивувати партнерів, розподіляти ролі та сприяти досягненню спільної мети. Це формує організаторські здібності, вміння працювати з людьми та приймати відповідальність за спільний результат.

Фізична культура також відіграє важливу роль у розвитку впевненості в собі. Досягнення у спорті, подолання фізичних і психологічних бар'єрів сприяють усвідомленню власних можливостей, формують позитивну самооцінку та віру у свої сили. Завдяки цьому людина стає більш ініціативною, рішучою і здатною впливати на інших.

Окрім того, спортивна діяльність розвиває такі етичні якості, як чесність, справедливість, повага до суперників та вміння грати за правилами. Це допомагає формувати морально стійкого лідера, який діє відповідально та етично в будь-якій сфері діяльності.

Таким чином, фізична культура та спорт є потужним засобом формування лідерських якостей особистості, сприяючи розвитку самодисципліни, відповідальності, комунікативних навичок, впевненості в собі та вміння працювати в команді [4, с. 14]. Вони готують людину до ефективного керівництва, допомагають розвивати стратегічне мислення та навички управління, що є необхідними для успішного лідерства у сучасному світі.

Формування лідерських якостей особистості засобами фізичної культури у закладах вищої освіти здійснюється через систему організованих занять, позааудиторну діяльність, участь у спортивних змаганнях і виховну роботу.

Насамперед, фізичне виховання є обов'язковою частиною освітнього процесу у більшості вищих навчальних закладів. Під час практичних занять студенти не лише вдосконалюють свою фізичну підготовку, а й розвивають такі важливі якості, як самодисципліна, відповідальність, наполегливість та вміння досягати поставлених цілей. Важливою складовою занять є командні ігри, де майбутні фахівці вчаться працювати у колективі, керувати командою, взаємодіяти з іншими та брати відповідальність за прийняття рішень.

Крім обов'язкових занять, у закладах вищої освіти широко впроваджуються секційні та клубні форми роботи. Спортивні секції дають студентам можливість поглиблено займатися певними видами спорту, розвивати лідерські навички, організовуючи тренувальний процес, мотивуючи команду до перемог та беручи участь у внутрішніх і зовнішніх змаганнях. Студентські спортивні клуби створюють умови для самореалізації через організацію спортивно-масових заходів, волонтерську діяльність у сфері фізичної культури, а також проведення різноманітних спортивних турнірів.

Участь у змаганнях різних рівнів є ще одним важливим інструментом формування лідерських якостей. Підготовка до змагань вимагає від студентів чіткої організації часу, вміння мобілізувати сили, працювати на результат та підтримувати командний дух. У процесі змагальної діяльності формується воля до перемоги, стійкість до стресових ситуацій та здатність приймати стратегічні рішення [5, с. 99].

Важливу роль відіграють і виховні заходи, спрямовані на популяризацію здорового способу життя та активної життєвої позиції. Лекції, семінари, тренінги та зустрічі з відомими спортсменами допомагають студентам усвідомити значення фізичної активності для особистісного розвитку та професійного становлення.

Підсумуюмо, у закладах вищої освіти формування лідерських якостей через фізичну культуру реалізується комплексно: через навчальні дисципліни, спортивні секції, змагання та виховні заходи. Такий підхід дозволяє не лише розвивати фізичні здібності, а й виховувати ініціативних, цілеспрямованих і відповідальних особистостей, здатних ефективно керувати та приймати обґрунтовані рішення у будь-якій сфері діяльності.

У процесі формування лідерських якостей засобами фізичного виховання використовуються різні **методи та технології**, які сприяють розвитку ініціативності, відповідальності, комунікативних навичок і вміння працювати в команді. Серед основних методів, що сприяють формуванню лідерських якостей, виділяють наступні:

1. Метод змагальності – розвиває вміння ставити цілі, приймати виклики, долати труднощі, а також мотивує до самовдосконалення. Змагання у спортивних іграх, естафетах та турнірах допомагають студентам проявити лідерські риси.

2. Метод моделювання лідерських ситуацій – передбачає створення умов, у яких студенти змушені приймати відповідальні рішення, керувати групою або брати ініціативу на себе.

3. Метод самостійної роботи – спрямований на розвиток навичок самоконтролю, самоорганізації та відповідальності. Включає індивідуальні тренування, ведення спортивних щоденників, розробку планів фізичного розвитку.

4. Метод групових вправ – дозволяє студентам навчитися працювати в команді, розподіляти обов'язки, ухвалювати рішення та підтримувати інших учасників.

5. Метод інтерактивного навчання – включає тренінги, дискусії, рольові ігри, де студенти аналізують різні сценарії поведінки лідера у фізичному вихованні та спорті.

Технології, що сприяють розвитку лідерських якостей включають: ігрові технології – передбачають використання спортивних ігор, що формують у студентів стратегічне мислення, командну взаємодію та вміння керувати процесом гри; проєктні технології – студенти розробляють та реалізують проєкти, пов'язані зі спортивною діяльністю (організація змагань, волонтерська допомога в спортивних заходах тощо); технології проблемного навчання – включають вирішення нестандартних завдань, пов'язаних із організацією фізичної активності, прийняттям рішень у критичних ситуаціях; інформаційно-комунікаційні технології – використання онлайн-платформ, фітнес-додатків, віртуальних тренувань, що допомагає студентам аналізувати свій прогрес, формувати навички самоконтролю та відповідального ставлення до фізичного розвитку та тренінгові технології – спеціальні заняття, спрямовані на розвиток комунікативних та організаційних здібностей, уміння мотивувати команду та вирішувати конфліктні ситуації.

Поєднання різних методів і технологій у фізичному вихованні дозволяє не лише зміцнити здоров'я студентів, а й сприяє розвитку ключових лідерських якостей особистості; стимулює нестандартне мислення, розвиває творчу уяву, сприяє пошуку найкращих рішень у різних ситуаціях, а також формує навички командної роботи та ефективної взаємодії з оточенням [5, с. 100]. Іншими словами, активізуються компетенції, які відіграють ключову роль у становленні особистості лідера.

6. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Формування лідерських якостей засобами фізичного виховання є багатограним процесом, що поєднує різні методи, технології та освітні підходи. Фізична культура сприяє не лише розвитку фізичних здібностей, а й формуванню таких важливих особистісних рис, як рішучість, відповідальність, витривалість, комунікативність та здатність працювати в команді.

Завдяки використанню методів змагальності, групових вправ, інтерактивного

навчання та проектних технологій студенти отримують можливість реалізовувати свій потенціал у різних ситуаціях, що моделюють реальні життєві виклики. Участь у спортивних змаганнях, організація фізкультурно-оздоровчих заходів і виконання лідерських ролей у командах допомагають формувати навички прийняття рішень, стратегічного мислення та вміння керувати процесами.

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології відкривають нові можливості для розвитку самодисципліни, самоорганізації та самоконтролю. Впровадження інтерактивних платформ, тренінгів, фітнес-додатків і дистанційних програм фізичного виховання

дозволяє зробити процес формування лідерських якостей ще більш ефективним і доступним.

Таким чином, фізична культура є не лише засобом підтримання здоров'я, а й важливим інструментом соціалізації та самореалізації особистості. Вона допомагає виховати лідерів, здатних мотивувати інших, працювати в команді, ставити перед собою амбітні цілі й досягати їх. У сучасному суспільстві, яке вимагає від людини мобільності, гнучкості та відповідальності, фізичне виховання відіграє ключову роль у формуванні гармонійно розвиненої, ініціативної та успішної особистості.

Література

1. Алфімов Д. В. Зміст феномену «лідерські якості особистості» // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т ; [голова ред.ради : А. О. Монаєнко ; редкол. : Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя, 2010. Вип. 11 (64). С. 44-51.
2. Блошенко О. І. Вплив фізичної культури та спорту на формування поведінки студента-лідера. PhD Thesis. Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». 2018.С. 66-68.
3. Дудник І. О. Формування вольових якостей у студентів у процесі занять фізичною культурою : навч.-метод. посіб. Черкаси : Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2016. 72 с.
4. Кравченко Т. П., Троценко Т. Ю., Базилевич Н. О. Особливості виховання у студентської молоді морально-вольових якостей під час занять фізичною культурою. «Молодий вчений» № 4.1 (68.1) квітень, 2019 р. С. 12-16.
5. Сога С. М., Михайленко, В. М., Добровольський, В. Е. Вплив засобів фізичного виховання на формування морально-вольових якостей студентів закладів вищої освіти. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наукових праць / За ред. О.В. Тимошенка. Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. Випуск 4(134), С. 98-101.
6. Сушик Н. С. Теоретичні основи формування лідерських якостей учнівської молоді. 2013. С. 11-114.
7. Хімич І. Ю., Парахонько В. М., Качалов О.Ю. Виховання цілеспрямованості в студентів у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності. 2024. С. 493-496.

References

1. Alfimov D. V. (2010). Zmist fenomeny "liderski yakosti osobystosti" [The content of the phenomenon "leadership qualities of personality"]. Pedagogika formuvannya tvorchoyi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitniy shkolakh: zbirnyk naukovykh prats / Klasichniy pryvatnyi universytet; [Holova red. rady: A. O. Monaienko; redkol.: T. I. Sushchenko (holov. red.) ta in.], 11(64). S. 44-51.
2. Bloschenko, O. I. (2018). Vplyv fizychnoi kultury ta sportu na formuvannya povedinky studenta-lidera [The influence of physical culture and sports on the formation of student-leader behavior]. PhD Thesis, National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute". S. 66-68.
3. Dudnyk I. O. (2016). Formuvannya volovykh yakosteï u studentiv u protsesi zaniat fizychnoiu kulturoiu [Formation of willpower in students in the process of physical education] navch.-metod. posib. Cherkasy: Cherkaskyi natsionalnyi universytet im. B. Khmelnytskoho 72 s.
4. Kravchenko T. P., Trotsenko T. Yu., Bazylevych N. O. (2019). Osoblyvosti vykhovannya u studentskoi molodi moralnovolovykh yakosteï pid chas zaniat fizychnoiu kulturoiu [Peculiarities of education of moral and volitional qualities in student youth during physical education classes]. Molodyi vchenyi № 4.1 (68.1) kviten. S. 12-16.
5. Soha, S. M., Mykhailenko, V. M., & Dobrovolskyi, V. E. (2021). Vplyv zasobiv fizychnoho vykhovannya na formuvannya moralno-volovykh yakosteï studentiv zakladiv vyshchoi osvity [The influence of physical education tools on the formation of moral and volitional qualities of students of higher education institutions]. Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport), 4(134). S. 98-101.
6. Sushyk, N. S. (2013). Teoretychni osnovy formuvannya liderskykh yakosteï uchnivskoyi molodi [Theoretical foundations of forming leadership qualities in student youth]. S. 11-114.
7. Khimich, I. Yu., Parakhonko, V. M., & Kachalov, O. Yu. (2024). Vykhovannya tsilespryamovanosti v studentiv u protsesi fizkulturno-ozdorovchoyi diyalnosti [Education of purposefulness in students in the process of physical culture and health-improving activities]. S. 493-496.

Abstract**KOZHOKAR Maryna, SHEVCHUK Hanna**
Yuriy Fedkovich Chernivtsi National University**FORMATION OF STUDENTS' LEADERSHIP QUALITIES THROUGH PHYSICAL EDUCATION**

The article explores the impact of physical education on the formation of students' leadership qualities. It substantiates that physical culture is a key factor in personality development, as it fosters initiative, responsibility, endurance, and the ability to communicate effectively. The research emphasizes that the process of physical education creates favorable conditions for the development of organizational abilities, decision-making skills in non-standard situations, and effective teamwork.

Modern approaches to physical education in higher education institutions are examined, focusing on their role in stimulating students' leadership potential. Special attention is paid to the importance of team sports, competitive activities, and psychological resilience training. Various methods that contribute to leadership development are analyzed, including the individualization of physical activity, the promotion of self-control and willpower, and the encouragement of independent decision-making during training sessions and competitive events.

It is proven that the implementation of innovative and effective physical education methodologies positively influences students' harmonious personal growth, enhances their physical and psycho-emotional preparedness, and strengthens their ability to take initiative and lead others. The study concludes that leadership development through physical culture is achievable with systematic training, the creation of an appropriate educational environment, and targeted pedagogical influence. Ensuring continuous engagement in physical activities and fostering an atmosphere of support and motivation are essential for maximizing students' leadership potential.

Particular attention is paid to the importance of integrating physical education with other educational disciplines for the comprehensive development of students' leadership competencies, in particular through interdisciplinary approaches that combine physical activity with the development of cognitive, emotional, and social skills.

Keyword: physical education, leadership qualities, student youth, higher education institutions, physical culture, personal development.

Стаття надійшла до редакції 10.03.2025 р.